

SVENSKA I STÄDBRANSCHEN

Björn Ljungquist
2006-01-10

Inledning

Alla branscher utvecklar ett eget språk, baserat på de speciella ord, uttryck och nomenklaturen som finns. Städbranschen har skapat sitt speciella språk grundat i första hand på den nomenklatur som SSEF och Almega har lagt fast. Det som är ett vardagligt sätt att uttrycka sig för initierade städare kan vara en svårförståelig jargong för den oinvigde, utan att på något sätt vara annat än svenska.

Som språk sägs svenska vara svårt att lära sig och vi har så många olika omskrivningar i språket som är omkastade. Exv. säger vi: "Jag vill" och indikerar därmed något positivt. Sedan kan vi lägga till "inte" och då vända hela meningen till en negation. Likadant är det med "Jag kan... inte, jag vågar ...inte" och så vidare.

I städbranschen har man därför valt att använda sig av en rak ordföljd när det gäller det branschunika språket. Detta för att dels vara konsekvent och dels undanröja risken för missförstånd.

Nomenklaturen.

Denna Nomenklatur är framtagen av SSEF och Almega och innehåller de vanligast förekommande städmetoderna. Den innehåller definitioner på de metoder som i olika kombinationer ingår i en normal städning. Resultatet beror på dels val av metoder och frekvenser. För ett fullgott resultat erfordras en optimal kombination av metoder och frekvens.

Nedan följer en uppräknig av metoder i kronologisk ordning.

Dagligstädningsmetoder

Avborsta.

Vardagssvenska: Borsta av.

Avlägsna smuts och damm från möbler och inredning med hjälp av dammborste.

Avfläcka.

Vardagssvenska: Fläcka av.

Borttaga lättavlägsnade fläckar på väggar, golv och inredning med hjälp av en fuktad duk. Avfläcka ingår i daglig städning till skillnad från fläckborttagning.

Avtorka.

Vardagssvenska: Torka av.

Rengöra ytor på inredning och inventarier med hjälp av en fuktad duk. Metoden lämpar sig bra till bord i matsalar och på arbetsbänkar.

Borstvallsdammsuga.

Dammsuga golv med hjälp av borstvallsdammsugare. Borstvallsdammsugare är försedd med roterande borste och används huvudsakligen till textila mattor.

Dammsuga.

Suga upp damm och lös smuts med hjälp av dammsugare. Dammsugning kan gälla hela golvytan, även under möbler eller punktvis där synlig smuts såsom sand och skräp förekommer.

Dammtorka.

Avlägsna lös smuts och damm från inredning och inventarier med hjälp av torr eller fuktad dammduk. Damning kan även ske med dammvippa.

Fuktmoppa.

Moppa med fuktig mopp. Moppen får inte vara så våt att den lämnar fukt efter sig på golvet.

Fuktsvabba.

Avlägsna smuts från golv med hjälp av så urpressad svabbs att ingen eftertorkning erfordras.

Maskinmoppa.

Torrmoppa med så kallad "moppmoped". Metoden används på större fria ytor såsom sporthallar och liknande.

Maskinsopa.

Sopa med hjälp av en sopmaskin. Metoden används i huvudsak på fria ytor i fabriks och lagerlokaler, men kan även användas i större kontorslokaler.

Metoden kan också användas på textila mattor och företrädesvis på hela golvytan.

Mattsopa.

Vardagssvenska: Sopa med Amanda.

Sopa punktvis med mattsopare. En mattsopare är ett manuellt drivet redskap med roterande borstvalsar och en sopbehållare och används huvudsakligen på textila mattor.

Moppa.

Samla ihop och / eller avlägsna damm och annan lös smuts från hela golvytan, även under möbler.

Skura med kombimaskin.

Skura rent ett golv med en maskin som släpper ut rent vatten och rengöringskem, skurar och vattensuger i ett moment.

Skura med singelskurmaskin.

Skura rent ett golv med hjälp av en singelskurmaskin som har en vattentank monterad.

Sopa

Samla ihop och avlägsna skräp och lös smuts från golv med hjälp av en sopborste, mattsopare eller sopmaskin.

Sopning kan gälla hela golvet eller punktvis, även under möbler, där synlig smuts såsom sand och smuts förekommer.

Sopa med sopborste.

Sopa punktvis där synlig smuts såsom sand, skräp och dyligt förekommer. Metoden används på alla golv, utom textila mattor.

Spraypolera.

Polera en golvyta samtidigt som en vax eller polishlösning tillförs, för rengöring och bättring av golvytan.

Svabba.

Avlägsna smuts från golv med så våt svabb att den efterlämnar fukt på golvet. Metoden kan kräva eftertorkning för bästa resultat.

Torrmoppa.

Moppa med torr eller oljeimpregnerad mopp. Metoden används på hårda golv.

Tömma och avtorka askfat.

Askfat töms i avsedd behållare och avtorkas därefter.

Tömma papperskorgar.

Papperskorgar töms och insatspåsar bytes vid behov.

Upplocka störande skräp.

Vardagssvenska: Plocka upp.....

Till störande skräp som skall upplockas räknas iögonfallande föremål t.ex. papperstussar, gem, brödsmulor, tändstickor och liknande.

Vattensuga.

Suga upp vatten från ett golv med vattensugare.

Våtmoppa.

Moppa ett golv med våt mopp. Moppen skall vara så våt att den efterlämnar fukt på golvet.

Storstädningsmetoder

Desinficera

Tvätta eller spraya en yta ymnigt med en blandning av desinficerande rengöringsvätska och vatten, alternativt en klor- / alkohollösning.

Efterskölja

Vardagssvenska: Skölja.

Skölja en yta med rent vatten efter det att den rengjorts med rengöringsmedel.

Grovsopa

Sopa upp grövre skräp och byggavfall i renoverade eller nybyggda lokaler.

Handtvätta

Tvätta en yta för hand med tvättsvamp eller tvättduk blött i lämplig rengöringsvätska. Eftersköljning enligt samma förfarande skall alltid ske.

Högtryckstvätta

Rengöra en yta med hjälp av högtrycksaggregat. Kan ske med hetvatten eller kallt vatten, med eller utan tillsats av rengöringskemikalie.

Sanera

All sanering är speciell och unik. Den skall ske med hänsynstagande till nödvändiga och gällande säkerhetsföreskrifter. Heltäckande skyddskläder som friskluftsmask kan vara påkallat.

Brandsanera

Sanera och rengöra på en brandplats efter det att restvärdessäkring gjorts. Metod, material och rengöringskemikalier väljs efter behovet.

Sanitetssanera

Sanera och rengöra lokal som varit utsatt för smitta, hygienisk vanvård eller brott. Metod, material och rengöringskemikalier väljs efter behovet.

Oljesanera

Sanera och rengöra efter oljespill. Metod, material och rengöringskemikalie väljs efter behovet.

Golvvårdsmetoder

Blocka

Kantskurning eller partiell skurning av hårt golv med avpassat skurblock.

Polera.

Maskinell bearbetning ett golv, med avpassad rondell, för att erhålla en hård och smutsavvisande blank yta.

Polishlägga

Manuell eller maskinell metod där man lägger ut polish (alternativt vax) på ett renskurat golv.

Skura med singelskurmaskin

Maskinskurning (ofta polishborttagning) med maskin. Avpassad rondell eller borste används. Metoden sker alltid åt två håll för att undvika ett ojämnt resultat.

Skölja

Manuell eller maskinell metod där skurade golv sköljs och neutraliseras med rent vatten. Sköljvattnet sugs upp eller får självtorka.

Mattvätt

Antistatbehandla

Sköljning av textil matta med "sköljmedel" i extraktionsmaskin, för att minska uppladdningen av statisk elektricitet. Metoden sker vanligtvis i samband med tvättning av mattan.

Fläckborttaga

Vardagssvenska: Ta bort fläckar.

Manuell eller maskinell metod för att avlägsna fläckar på textil matta. Sker ofta i samband med tvätt.

Pulvertvätta.

Rengöring av en textil matta med hjälp av rengöringspulver och borstvallsmaskin. Pulvret arbetas in i mattan och får där reagera mot proteiner och smuts. Därefter sugs pulvret upp.

Rengöra med extraktionsmaskin.

Vardagssvenska: Maskintvätta mattor.

Rengöra en textil matta med hjälp av en extraktionsmaskin som sprutar ned en blandning av vatten och rengöringsmedel i mattan och sedan suger upp lösningen. Metoden gör ren mattan på djupet och kräver en eftersköljning med rent vatten.

Rengöra med skur och sköljmetoden.

Vardagssvenska: Skura mattor.

Rengöra en textil matta genom att tillsätta rengöringsmedel och vatten och därefter skura den med en singelskurmaskin som har en schamponeringsborste eller avpassad rondell monterad. Metoden innebär även en eftersköljning med extraktionsmaskin.

Stimma (steamtvätta)

Lika som metoden "Rengöra med extraktionsmaskin" men metoden sker med ånga och hetvatten.

Torrshamponera.

Rengöra en textil matta med hjälp av ett torrt skum som masseras ned i mattan maskinellt och sedan suges upp med en borstvalldammsugare.

Fönsterputs

Blöta

Blötning och tvättning av glasruta med tvättpäls (blötare)

Clicka

Borttagning av mindre fläckar och färgstänk på glasruta med clickskrapa.

Fyrsidig (flersidig)

Tvättning av samtliga (2-glas 3-glas) sidor av ett fönster.

Färgskrapa

Vardagssvenska: Skrapa bort färgstänk.

Färgborttagning på glasruta med bred bladförsedd fönsterskrapa. Metoden brukas vid nybyggnationer och reovering.

Insides

Tvättning av insidan på fönsterruta.

Karmtvätt

Manuell tvättning av fönsterträ och karmar i samband med fönsterputsning.

Skvissa

Avlägsnande av tvättvatten på glasruta med skviss.

Tvåsidig

Tvättning av in och utsida på fönsterruta.